

Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano iki 2030 m. vertinimas

Ataskaita

Skirta: Raseinių rajono savivaldybės administracija

Sudarė: UAB „Eurointegracijos projektai“

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1.1. lentelė. AIE dalis bendrame galutinės energijos suvartojime Raseinių rajono savivaldybėje	9
1.2. lentelė. Pirminis priemonių planas	11
2.1.1. lentelė. UAB „Raseinių šilumos tinklai“ gamybos ir tiekimo apimtys	14
2.2.1. lentelė. Bendrosios kuro suvartojimo tendencijos Lietuvoje, 2025 m.	14
2.6.1. lentelė. Įstaigų suvartojamo kuro duomenų suvestinė	15
2.7.1. lentelė. Energijos suvartojimo balansas Raseinių rajono savivaldybėje 2024 m., tne	17
3.1. lentelė. Siūlomas priemonių planas	20
3.2. lentelė. AIE gamybos priemonių infrastruktūros palyginamas	22
3.3. lentelė. Informacija apie elektros energiją gaminančių vartotojų gamybos įrenginius	22

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1.1. pav. AIE dalies bendrame kuro balanse planiniai rodikliai	10
2.6.1. pav. Kuro suvartojimas pagal sektorius 2020 ir 2024 m.	17

SUTRUMPINIMAI, SAŲOKOS

AIE	Atsinaujinančių išteklių energija
LEA	Lietuvos Energetikos Agentūra
Planas	Savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas iki 2030 m. (suderintas su LR energetikos ministerija)
Vertinimo ataskaita	Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano iki 2030 m. vertinimo ataskaita
Savivaldybė	Raseinių rajono savivaldybė
ES	Europos Sąjunga
Eur	Euras
Gyv.	Gyventojai
Ketv.	Ketvirtis
Kt.	Kitas
Kv. m	Kvadratiniai metrai
LR	Lietuvos Respublika
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
M.	Metai
Mln.	Milijonas
NR.	Numeris
NŽT	Nacionalinė Žemės tarnyba prie LR Žemės ūkio ministerijos
NT	Nekilnojamasis turtas
Pan.	Panašiai
Proc.	Procentas
RC	VĮ Registrų centras

TURINYS

Įvadas	6
Santrauka	7
Extended summary	8
1. Plano analizė	9
2. Esamos situacijos Pokytis (2020–2024 m.)	14
2.1. Šildymo ir vėsumos sektorius	14
2.2. Transporto sektorius	14
2.3. Pramonė	15
2.4. Žemės ūkis	15
2.5. Namų ūkiai	15
2.6. Paslaugų sektorius	15
2.7. Galutinis energijos suvartojimas	16
3. Priemonių planas	19
4. Išvados	23
5. Rekomendacijos	24

ĮVADAS

Raseinių rajono savivaldybės taryba 2022 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. TS-337 patvirtino Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą iki 2030 m. (toliau tekste – Planas). Plano tikslas – nustatyti Raseinių rajono savivaldybės įgyvendinamas priemones Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 55 straipsnyje nustatytiems nacionaliniams planiniams rodikliams pasiekti.

Plane įvertinta esama situacija ir nusistatyti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo tikslai ir priemonės šiems tikslams pasiekti.

Vyriausybės įgaliotos institucijos (Lietuvos energetikos agentūros (toliau tekste – LEA)) nustatyta tvarka, Raseinių rajono savivaldybė yra įpareigota kas 2 metus iki rugpjūčio 31 dienos parengti ir savo interneto svetainėje viešai paskelbti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų įgyvendinimo rezultatus.

Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano iki 2030 m. vertinimo tikslas – nustatyti, ar atsinaujinančių išteklių energijos dalis per paskutinius 4 metus netapo mažesnė negu savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatyti tarpiniai atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo planiniai rodikliai.

Raseinių rajono savivaldybė, jeigu jos atsinaujinančių išteklių energijos dalis per paskutinius 4 metus tapo mažesnė negu savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatyti tarpiniai atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo planiniai rodikliai, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtina atnaujintą savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą ir jame nustato adekvačias ir proporcingas priemones, skirtas užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį atsinaujinančių išteklių energijos dalis atitiktų nustatytus planinius rodiklius.

SANTRAUKA

Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą iki 2030 m. (suderintą su LR Energetikos ministerija) sudarė 10 skyrių.

Plane buvo nustatytas, Raseinių rajono savivaldybėje, bendrasis galutinis energijos suvartojimas 2020 m. – 33 483,15 tonų naftos ekvivalentu (toliau – tne). Iš kurių didžiausia dalis (62 proc.) suvartota namų ūkiuose, 15 proc. – paslaugų sektoriuje, 11 proc. – pramonėje, 7 proc. – transporte bei apie 5 proc. – žemės ūkyje. Pagal kuro rūšis daugiausiai Raseinių rajono savivaldybėje buvo suvartojama biokuro (53,5 proc.) bei elektros energijos (35,5 proc.). Gamtinės dujos bendrame kuro balanse sudarė 4,9 proc. Įvertinus buvo nustatyta, kad 2020 m. AIE dalis galutinės energijos suvartojime sudarė 57,89 proc.

Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano iki 2030 m. vertinimo rezultatai rodo, kad pastaraisiais metais savivaldybė aktyviai įgyvendino svarbiausias energetinio efektyvumo ir atsinaujinančios energijos skatinimo priemones, tačiau faktiniai rodikliai išryškino ir kelis esminius iššūkius, į kuriuos būtina reaguoti artimiausiu laikotarpiu. Bendras galutinis energijos suvartojimas savivaldybėje per 2020–2024 m. laikotarpį sumažėjo nuo 33,5 tūkst. tne iki 31,0 tūkst. tne (-7,29 proc.), tačiau nepaisant to, faktinė AIE dalis bendrame balanse 2024 m. siekė 53,10 proc., kai pirminėje plano versijoje numatytas pasiekti rodiklis buvo 60,69 proc.

Remiantis LEA pateiktomis rekomendacijomis, nesiekiant Plane numatytų pasiekti AIE rodiklių, turi būti keičiamas planas, perskaičiuojant numatytą pasiekti rodiklį. Tai yra atliekama šioje vertinimo ataskaitoje. Taip pat vertinimo ataskaitos rengimo metu nustatyta, kad kai kurios priemonės nebeatitinka esamos situacijos bei realių savivaldybės poreikių ir galimybių, todėl siekiant užtikrinti Plano efektyvumą ir tikslingą įgyvendinimą atliktas jų atnaujinimas.

Vertinimo ataskaitoje parengtas naujas priemonių planas labiau orientuojamas į esamų pajėgumų stiprinimą, efektyvių investicijų planavimą ir konkrečias, aiškiai pamatuojamas priemones, kurios padėtų užtikrinti didesnę AIE dalį bendrame energijos balanse. Atnaujintas priemonių planas integruotas į AIE plano vertinimo ataskaitą kaip neatskiriama jos dalis ir yra pagrindinis instrumentas, kuriuo vadovaujantis bus užtikrintas tolimesnis tvarios energijos plėtros įgyvendinimas savivaldybės teritorijoje.

EXTENDED SUMMARY

Raseiniai District Municipality Renewable Energy Development Action Plan until 2030 (approved by Ministry of Energy of the Republic of Lithuania) consists of 10 sections.

The Plan identified that the total final energy consumption in Raseiniai District Municipality in 2020 amounted to 33,483.15 tonnes of oil equivalent (toe). Of this, the largest share (62%) was consumed by households, followed by 15% in the service sector, 11% in industry, 7% in transport, and approximately 5% in agriculture. In terms of energy sources, the municipality primarily consumed biofuel (53.5%) and electricity (35.5%), while natural gas accounted for 4.9% of the total fuel balance. It was estimated that the share of renewable energy (RE) in final energy consumption in 2020 stood at 57.89%.

The evaluation of the Raseiniai District Municipality Renewable Energy Development Action Plan until 2030 indicates that in recent years, the municipality has actively implemented key measures to improve energy efficiency and promote the use of renewable energy sources. However, actual indicators have also highlighted several critical challenges that must be addressed in the near future.

During the 2020–2024 period, total final energy consumption decreased from 33.5 thousand toe to 31.0 thousand toe, a 7.29% reduction. Nevertheless, the actual share of RE in 2024 was 53.10%, while the original Plan had set a target of 60.69% for that year.

Following recommendations provided by the Lithuanian Energy Agency (LEA), in light of the shortfall in achieving the planned RE targets, the Plan must be revised by recalculating the target indicators. This adjustment is reflected in the current evaluation report.

Additionally, during the preparation of this evaluation report, it was determined that some measures outlined in the original Plan no longer reflect the current context, nor the real needs and capacities of the municipality. Therefore, to ensure the effectiveness and targeted implementation of the Plan, the necessary updates have been made.

The updated Action Plan, prepared as part of the evaluation report, is more focused on strengthening existing capacities, planning efficient investments, and introducing concrete, measurable measures to help increase the share of renewable energy in the overall energy balance.

These updated measures is integrated into the Renewable Energy Action Plan Evaluation Report as an inseparable component and serves as the main instrument to guide the continued implementation of sustainable energy development within the municipality.

1. PLANO ANALIZĖ

Planas parengtas 2022 m., jame nustatyta, kad bendras galutinis energijos suvartojimas Raseinių rajono savivaldybėje 2020 m. siekė **33 483,15 tne**, iš kurių didžiausia dalis (62 proc.) suvartota namų ūkiuose, 15 proc. – paslaugų sektoriuje, 11 proc. – pramonėje, 7 proc. – transporte bei apie 5 proc. – žemės ūkyje. Pagal kuro rūšis daugiausiai Raseinių rajono savivaldybėje buvo suvartojama biokuro (53,5 proc.) bei elektros energijos (35,5 proc.). Gamtinės dujos bendrame kuro balanse sudarė 4,9 proc.

Didžiausia energijos dalis Raseinių rajono savivaldybėje buvo sunaudojama centriniam šildymui bei karšto vandens gamybai. Raseinių rajono savivaldybėje yra (buvo) vienas centralizuoto šildymo tiekėjas – UAB „Raseinių šilumos tinklai“. 2020 metais metinis pagamintos šilumos kiekis sudarė 50816,0 MWh. Didžiąją dalį naudojamo kuro, pagaminti šilumos energijai, sudaro biokuras, likusioji dalis – dyzelinas.

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022-03-29 duomenimis, Raseinių rajone buvo išduoti 45 leidimai gaminti elektros energiją saulės šviesos elektrinėse, kurių bendra galia siekia 1,7590 MW. Per metus šiose elektrinėse pagaminamas elektros energijos kiekis siekė 1 644,67 MWh (141,44 tne) elektros energijos.

2020 m. Raseinių rajono savivaldybėje taip pat veikė 3 vėjo elektrinės, kurių instaliuota galia – 0,7490 MW.

Vertinant atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimą transporto sektoriuje, buvo įvertinta, kad suvartojimas Raseinių rajono savivaldybėje priklausė nuo bendrų šalies standartų:

- Benzine yra 10 proc. biodegalų;
- Dyzeline yra 7 proc. biodegalų.

Parengtame Plane nevertintas elektros energijos suvartojimas transporto sektoriuje, nes elektromobilių skaičius 2020 m. Raseinių rajono savivaldybėje siekė tik 39 vnt. Plano rengimo metu Raseinių rajono savivaldybėje buvo įrengtos dvi elektromobilių įkrovimo stotelės.

Atsinaujinančių išteklių energijos dalis namų ūkiuose apskaičiuota pagal bendruosius kuro suvartojimus Lietuvoje. Remiantis Statistikos departamento leidiniu „Lietuvos aplinka, žemės ūkis ir energetika, 2020 m. leidimas, Atsinaujinantys ištekliai“, Lietuvoje iš atsinaujinančių energijos išteklių 2019 m. pagaminta 60,1 proc. visos elektros energijos, bendrame elektros energijos suvartojime 2020 m. AIE dalis siekė **20,17 proc.** Bendrai namų ūkiuose AIE dalis sudarė **76 proc.**

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas Raseinių rajono savivaldybės energijos suvartojimo balansas 2020 m. bei AIE dalis bendrame balanse.

1.1. lentelė. AIE dalis bendrame galutinės energijos suvartojime Raseinių rajono savivaldybėje

Energijos išteklių rūšis	Transportas	Pramonė	Žemės ūkis	Namų ūkiai	Paslaugų sektorius	Energijos nuostoliai ir savos reikmės	Iš viso	AIE dalis
Benzinas	600,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,30	39,62
Dyzelinas	1561,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1561,25	96,80
SND ¹	57,75	21,97	0,00	16,27	0,00	0,00	95,99	
Anglys ir durpės	0,00	0,00	0,00	943,53	0,00	0,00	943,53	
Gamtinės dujos	0,00	236,77	0,00	1220,08	0,00	0,00	1456,85	
Skystasis kuras	0,00	0,00	0,00	520,57	0,00	0,00	520,57	
Biokuras	0,00	961,74	79,88	11598,93	241,10	0,00	12881,64	12881,64
Elektros energija	0,00	2151,18	1434,12	2377,38	3585,29	954,80	10502,77	2118,41

¹ Suskystintos naftos dujos

Energijos išteklių rūšis	Transportas	Pramonė	Žemės ūkis	Namų ūkiai	Paslaugų sektorius	Energijos nuostoliai ir savos reikmės	Iš viso	AIE dalis
Aplinkos šiluminė energija ²	0,00	0,00	0,00	585,64	0,00	0,00	585,64	585,64
Kitos kuro ir energijos rūšys	0,00	0,00	0,00	439,23	0,00	0,00	439,23	
Šilumos energija ³	0,00	0,00	0,00	2397,91	1143,34	354,12	3895,37	3661,65
Iš viso	2219,30	3371,66	1514,00	20099,54	4969,72	1308,92	33483,15	19383,76
AIE dalis, proc.								57,89

Šaltinis: Planas

Taigi, bendrame energijos suvartojimo balanse AIE dalis Raseinių rajono savivaldybėje sudarė 57,89 proc. Savivaldybėje didelę įtaką AIE naudojimui daro biokuro naudojimas, kuris tarp AIE rūšių sudaro 85 proc., o bendrame energijos vartojime 44 proc.

Sekančiu etapu Plane buvo apskaičiuoti siekiami rodikliai pagal numatomas įdiegti priemones. Siekiamas AIE rodiklis Raseinių rajono savivaldybėje pateikiamas žemiau esančiame paveiksle.

1.1. pav. AIE dalies bendrame kuro balanse planiniai rodikliai

Šaltinis: sudaryta autorių

Taigi, vertinimo laikotarpiu aktualus 2023 – 2024 m. numatytas pasiekti AIE rodiklis – **60,69 proc.**

Numatytiems AIE rodikliams pasiekti Raseinių rajono savivaldybė nusimatė priemones, kurios pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

² Šilumos siurbLIAI

³ CŠT – centralizuoto šilumos tiekimo (UAB „Raseinių šilumos tinklai“)

1.2. lentelė. Pirminis priemonių planas

Priemonė	Lėšų poreikis, tūkst. Eur ⁴	Stebėsenos rodiklis	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija
Priemonės, kurių poveikis tiesiogiai priskaičiuotas prie planinio rodiklio įgyvendinimo				
Fotomodulių įrengimas ant pastatų stogų (3,25 MW)	2 275	Numatoma AIE gamyba kWh/metus	2021-2030	Savivaldybė
Saulės kolektorių įrengimas ant pastatų stogų (8,6 tūkst. m ²)	1 291	Numatoma AIE gamyba kWh/metus	2021-2030	Savivaldybė
Modernizuojami 12 daugiabučių namų	Nenustatyta	Sutaupomas šiluminės energijos kiekis (86,13 tne)	2021-2030	Namų ūkiai
Priemonės, kurių poveikis planiniam rodikliui nevertintas				
Parengti CŠT modernizavimo galimybių nustatymo studiją (tyrimą)	Nenustatyta	Parengta studija	2021-2024	Savivaldybė
Naujų vartotojų pajungimas prie CŠT	Nenustatyta	Prijungtų vartotojų skaičius	2021–2030	Savivaldybė
Atsinaujinančių energijos šaltinių pritaikymas gamyboje ir perdavime	Nenustatyta	Numatoma AIE gamyba kWh/metus	2022–2023	Savivaldybė
Savivaldybės įstaigų energijos poreikių patenkinimas iš saulės jėgainių parkų	Nenustatyta	Savivaldybės įstaigų/įmonių skaičius	2022–2023	Savivaldybė
Prie CŠT neprijungtų katilinių rekonstrukcija pritaikant jose naudoti biokurą vietoje iškastinio kuro (įrengimas rekonstruojamose ar naujai statomose katilinėse)	Nenustatyta	Parengti projektai ir naujai įrengta arba rekonstruota infrastruktūra	2021-2030	Savivaldybė
Bendros elektros ir šilumos gamybos CŠT sektoriuje plėtra, pirmenybę teikiant elektros energijos ir šilumos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių	Nenustatyta	Parengti projektai ir įgyvendinti sprendimai	2021-2030	Savivaldybė
Saulės kolektorių naudojimas šildymui ir karštam vandeniui ruošti CŠT sistemose	Nenustatyta	Parengti projektai ir įrengta infrastruktūra	2021-2030	Savivaldybė
Skatinimas gaminti elektros ir šilumos energiją naudojant saulės, vėjo energiją ir šilumos siurblius	Nenustatyta	Skatinimo priemonių skaičius	2021-2030	Savivaldybė
Modernizuoti nusidėvėjusius šilumos energijos perdavimo tinklus	Nenustatyta	Modernizuotų šilumos tinklų ilgis	2021-2030	Savivaldybė
Vystyti infrastruktūrą pritaikytą alternatyvioms transporto rūšims	Nenustatyta	Nutiestų kelių (dviračių takų) ilgis (km.)	2021-2030	Savivaldybė
Saulės energijos panaudojimas elektromobilių įkrovimo stotelių, gatvių, parkavimo aikštelių ir kt. viešų vietų apšvietimui (įkrovimui)	Nenustatyta	Parengti projektai ir įrengti infrastruktūros objektai	2021-2030	Savivaldybė
Žaliųjų pirkimų taikymas viešuosiuose pirkimuose	Nenustatyta	Pirkimų skaičius	Kasmet	Savivaldybė
Vienkartinės savivaldybės gyventojų informavimo akcijos	Nenustatyta	Parengtos ir įgyvendintos akcijos/renginiai	Kasmet	Savivaldybė
Skatinti gyventojus pasirinkti alternatyvias transporto rūšis arba skatinti naudotis viešuoju transportu	Nenustatyta	Informacija paviėšinta savivaldybės tinklalapyje	Kasmet	Savivaldybė
Skatinti naudoti elektra varomas transporto priemones	Nenustatyta	Informacija paviėšinta savivaldybės tinklalapyje	Kasmet	Savivaldybė
Informacijos apie valstybės ir savivaldybės paramos schemas, taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui ir gamybai, parengimas ir viešas paskelbimas	Nenustatyta	Informacija paviėšinta savivaldybės tinklalapyje	Kasmet	Savivaldybė

⁴ Remiantis 2020 m. kainomis

Savivaldybės ir jai priklausančių įstaigų ir įmonių darbuotojų mokymai AIE platesnio panaudojimo klausimais	Nenustatyta	Apmokytų asmenų skaičius, mokymų skaičius	Kasmet	Savivaldybė
AIE bendrijų steigimo skatinimas	Nenustatyta	Įsteigtų bendrijų skaičius	Kasmet	Savivaldybė

Šaltinis: Planas

LEA, Lietuvos Vyriausybės įgaliota institucija vertinti AIE planus, pateikė savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų vertinimo apibendrintus rezultatus⁵. LEA nustatė šiuos Plano trūkumus:

1. Priemonei Nr. 3 nustatyti reikalingą lėšų poreikį;
2. Priemonėms Nr. 1,2 nurodyti lėšų poreikio finansavimo šaltinį;
3. Priemonėse, kuriose nėra nustatytas lėšų poreikis, finansavimo šaltinis ir siekiamas tikslas, papildyti trūkstamą informaciją.

Į šiuos pastebėjimus atsižvelgiama sekančiuose Vertinimo ataskaitos skyriuose.

⁵ <https://www.ena.lt/sav-aie-planai-vertinimas/>

2. ESAMOS SITUACIJOS POKYTIS (2020–2024 M.)

Siekiant įvertinti, ar pasiektas pirminiame plane (1.1. paveiksle) numatytas tikslinis rodiklis, vertinimo ataskaitos rengimo metu atlikta pakartotinė Raseinių rajono savivaldybės bendrojo energijos suvartojimo balanso analizė. Vertinimo rezultatai pateikiami toliau išdėstytuose skyriuose.

2.1. Šildymo ir vėsumos sektorius

Raseinių rajono savivaldybėje yra vienas centralizuoto šildymo tiekėjas – UAB „Raseinių šilumos tinklai“. 2024 metais metinis pagamintos šilumos kiekis sudarė 43016,5 MWh. 98,8 proc. šilumos energijos pagaminama biokuro pagrindu. Taigi, AIE dalis šilumos sektoriuje sudaro 98,8 proc. Detalūs UAB „Raseinių šilumos tinklai“ pagaminti ir į tinklą pateikti šilumos kiekiai pateikiami žemiau esančioje lentelėje.

2.1.1. lentelė. UAB „Raseinių šilumos tinklai“ gamybos ir tiekimo apimtys

	2021	2022	2023	2024
Viso pagamintas šilumos kiekis (MWh)	50816	45382,7	43054,6	43016,5
Viso pateiktas šilumos kiekis galutiniams vartotojams (MWh)	50429	45074	42787,1	42734,5

Šaltinis: UAB „Raseinių šilumos tinklai“

Duomenų apie vėsumo sektorių Raseinių rajono savivaldybėje nėra, nes sektorius nėra plačiai paplitęs (naudojamas išskirtinai privačiose įmonėse, kurių duomenys neprieinami).

2.2. Transporto sektorius

Vertinimo laikotarpiu nustatyta, kad Raseinių rajono savivaldybės teritoriją kerta magistralinis kelias A1 bei regioniniai keliai Nr. 225, 148, 146 ir 196. Bendra asfaltuotų valstybinės reikšmės kelių ilgis savivaldybėje sudaro 566 km (pokytis nefiksuotas). Valstybinės reikšmės keliuose bendras vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) siekia 30 703 transporto priemonės, tai yra 10 proc. daugiau nei 2020 m.

Bendros kuro sąnaudos transporto sektoriuje Lietuvoje, pagal kurias apskaičiuojamas ir Raseinių rajono savivaldybės energijos poreikis, pateikiamos žemiau esančioje lentelėje:

2.2.1. lentelė. Bendrosios kuro suvartojimo tendencijos Lietuvoje, 2025 m.

		Benzinas	Dyzelinas	SND	Elektra
Degalų sąnaudos Lietuvoje	Tūkst. t	280,3	1634,1	84,5	8
Dalis bendrame balanse	Proc.	13,97%	81,42%	4,21%	0,40%
Degalų sąnaudos Raseinių raj. sav.	Tūkst. t	0,4341	2,5310	0,1309	0,0124
	tne	464,54	2604,41	145,15	13,74

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys

Atsižvelgiant į tai, bendra transporto sektoriaus energijos paklausa Raseinių rajono savivaldybėje 2024 m. siekė 3 225,02 tne, t. y. padidėjo 45 proc., palyginti su 2020 m.

Raseinių rajono savivaldybėje viešojo pavėžėjimo paslaugos teikiamos 40 autobusų, iš kurių 25 – M3 klasės, 15 – M2 klasės. Visi autobusai dyzeliniai. Raseinių autobusų parkas jau yra įvykdęs elektrinių autobusų pirkimą, kurio metu nupirkti 2 autobusai. Įtaka bendram kuro balansui bus įvertinta po eksploatacijos pradžios.

Svarbu pabrėžti, kad šalyje sparčiai daugėja elektromobilių, todėl pakartotinai vertinant balanso duomenis, įtrauktos ir elektros energijos sąnaudos transportui, kurios sudarė 0,4 proc. bendro kuro balanso. Plano rengimo metu Raseinių rajone veikė dvi elektromobilių įkrovimo stotelės, o ataskaitos rengimo metu jau buvo įrengtos keturios stotelės Raseinių mieste bei šalia automagistralės įkurtas elektromobilių įkrovimo parkas, galintis vienu metu aptarnauti iki 20 elektromobilių. Taigi, viso Raseinių rajono savivaldybėje yra 24 elektromobilių įkrovimo stotelės, visos jos didesnės nei 49 kW galios bei visos prieinamos viešai.

Būtina pažymėti, kad Raseinių rajono savivaldybėje nėra įrengta suslėgtų ir suskystintų gamtinių dujų, biudžių ir vandenilio dujų pildymo punktu, ir viešų duomenų apie planuojamą įrengimą taip pat nėra.

2.3. Pramonė

Pramonės sektoriaus energijos suvartojimas įvertintas pagal pastatų bendrąjį plotą. Pagal naujausius viešai prieinamus duomenis, Raseinių rajono savivaldybėje registruota 1 175 gamybos, pramonės, sandėliavimo, transporto ir garažų paskirties pastatai, kurių bendras plotas siekia 513 353 kv. m. Apskaičiuota, kad vienam kv. m. tenka apie 28 kWh/metus šilumos energijos poreikio.

Pagal UAB „Raseinių šilumos tinklai“ duomenis, 2024 m. pramonės įmonėms centralizuotai buvo patiekta 195,624 MWh šilumos energijos, kuri išskaičiuota iš bendro poreikio. Bendra šilumos energijos sąnauda pramonės sektoriuje sudarė 1 236,15 tne. Remiantis LEA duomenimis, 2024 m. pramonės įmonės taip pat suvartojo 3 034,2 tne elektros energijos. Vadinas, bendras pramonės sektoriaus energijos suvartojimas 2024 m. sudarė 4 287,17 tne, o lyginant su 2020 m., padidėjo 27 proc.

2.4. Žemės ūkis

Žemės ūkio sektoriaus energijos poreikis vertintas pagal veikiančių žemės ūkio ir žuvininkystės įmonių skaičių. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2024 m. Raseinių rajono savivaldybėje veikė 65 tokie ūkio subjektai. Vertinama, kad vienos įmonės metinis šilumos poreikis sudaro 18 MWh, todėl bendras šilumos energijos suvartojimas žemės ūkyje siekia apie 1 170 MWh arba 100,62 tne. Elektros energijos sąnaudos pagal LEA duomenis sudarė 119,8 tne. Taigi, bendras žemės ūkio sektoriaus energijos poreikis 2024 m. sudarė 220,39 tne, kas reiškia maždaug 80 proc. sumažėjimą, palyginti su 2020 m.

2.5. Namų ūkiai

Namų ūkių sektoriaus galutinis šilumos energijos poreikis apskaičiuotas pagal šilumos tiekimo šaltinius: centralizuotą šilumos tiekimą (CŠT) ir individualius šildymo įrenginius. UAB „Raseinių šilumos tinklai“ duomenimis, 2024 m. centralizuotai namų ūkiams buvo patiekta 1 317,24 tne šilumos energijos, o tai yra 45 proc. mažiau nei 2020 m. Sumažėjimą daugiausia lėmė intensyvi daugiabučių modernizacija.

Prie CŠT neprijungtuose namų ūkiuose 2024 m. apskaičiuotas suvartojimas siekė 15 008,64 tne šilumos energijos, o elektros energijos suvartojimas – 2 874,49 tne. Taigi, bendras namų ūkių sektoriaus energijos suvartojimas 2024 m. sudarė 19 200,37 tne, sumažėjimas nuo 2020 m. – 4,5 proc.

2.6. Paslaugų sektorius

Vertinant galutinį šilumos energijos suvartojimą paslaugų sektoriuje, laikoma, kad įstaigos ir įmonės apsirūpina šiluma iš CŠT tinklų arba kūrendamos kurą nuosavose katilinėse, neprijungtose prie CŠT tinklų. Informacija apie šilumos energijos gamybą gauta iš Raseinių rajono savivaldybės administracijos. Duomenis apie elektros energijos suvartojimus pateikė LEA.

Remiantis LEA pateiktais duomenimis, 2024 m. paslaugų įmonės Raseinių rajono savivaldybėje suvartojo 41 689,50 MWh (1 916,3 tne) elektros energijos.

Apibendrinamieji įstaigos duomenys apie šilumos energijos suvartojimą pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

2.6.1. lentelė. Įstaigų suvartojamo kuro duomenų suvestinė

	2024 m. suvartota šiluminės energijos, MWh	2024 m. suvartotas šilumos kiekis tne
Benzinas	0	0
Dyzelinas	0	0
SND	0	0
Anglys ir durpės	42,00	3,61
Gamtinės dujos	0	0

Skystasis kuras	26,89	2,31
Biokuras (mediena)	544,30	46,80
Aplinkos šiluminė energija (šilumos siurbLIAI)	0	0
Kitos kuro ir energijos rūšys	0	0
Iš viso:	11569,54	994,98

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės administracijos pateikti duomenys

Kaip matoma, įstaigose, kurios nėra prijungtos prie CŠT sistemos, pagrindė šildymui naudojamas biokuras, įstaigose taip pat naudojamos anglys ir durpės bei skystasis kuras.

Remiantis UAB „Raseinių šilumos tinklai“ pateiktais duomenimis, visuomeninės paskirties pastatams (paslaugų sektoriui), 2024 m. buvo pateikta 12 450,23 MWh arba 1070,72 tne šilumos energijos.

Taigi, bendras energijos suvartojimas Raseinių rajono savivaldybėje paslaugų sektoriuje 2024 m. siekė 3039,78 tne ir pokytis su 2020 m. siekė -38 proc.

2.7. Galutinis energijos suvartojimas

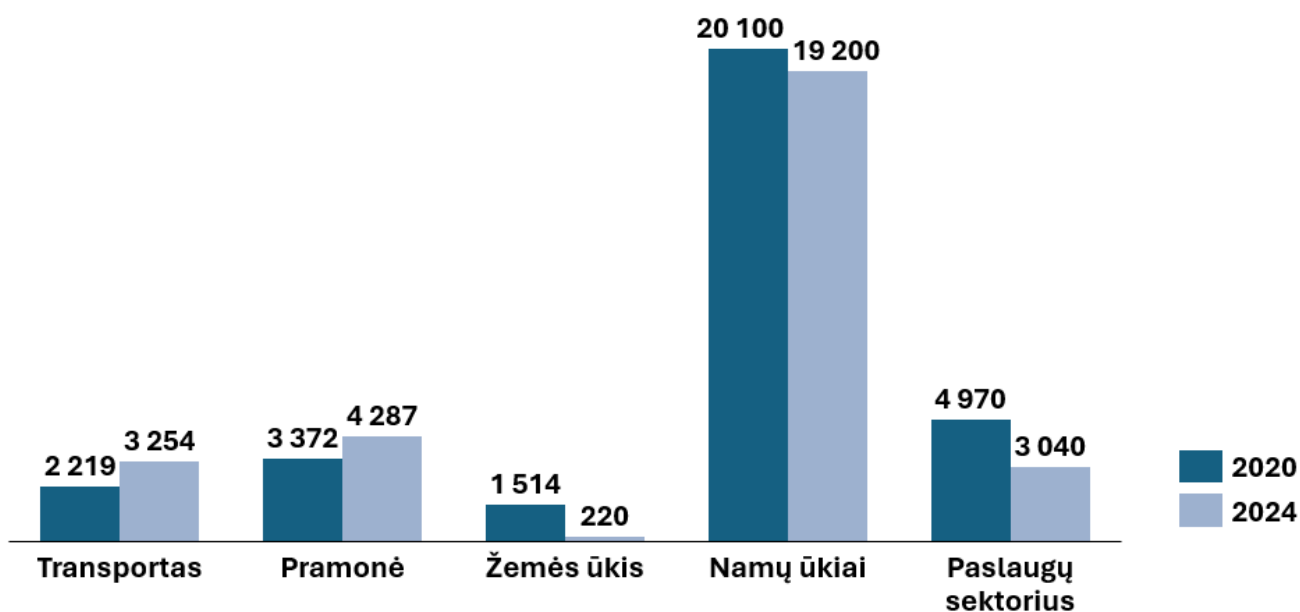
Įvertinus visų Raseinių rajono savivaldybės sektorių šilumos ir elektros energijos suvartojimus 2024 m., pateikiama suvestinė galutinio energijos balanso lentelė.

2.7.1. lentelė. Energijos suvartojimo balansas Raseinių rajono savivaldybėje 2024 m., tne

Energijos išteklių rūšis	Transportas	Pramonė	Žemės ūkis	Namų ūkiai	Paslaugų sektorius	Energijos nuostoliai ir savos reikmės	Iš viso	AIE dalis
Benzinas	464,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	464,54	4,65
Dyzelinas	2604,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2604,41	182,31
SND	145,15	0,00	0,00	15,93	0,00	0,00	161,08	
Anglys ir durpės	0,00	98,89	0,00	924,10	3,61	0,00	1026,60	
Gamtinės dujos	0,00	370,85	0,00	1194,96	0,00	0,00	1565,80	
Skystasis kuras	0,00	61,81	0,00	509,85	2,31	0,00	573,97	
Biokuras (mediena)	0,00	679,88	100,62	11360,04	46,81	0,00	12187,35	12187,35
Elektros energija	39,92	3034,19	119,77	2874,49	1916,33	798,47	8783,18	898,52
Aplinkos šiluminė energija (šilumos siurbLIAI)	0,00	0,00	0,00	573,58	0,00	0,00	573,58	573,58
Kitos kuro ir energijos rūšys	0,00	24,72	0,00	430,18	0,00	0,00	454,91	
Šilumos energija	0,00	16,82	0,00	1317,24	1070,72	240,48	2645,26	2634,68
Iš viso	3254,02	4287,17	220,39	19200,37	3039,78	1038,95	31040,68	16481,09
							AIE dalis	53,10%

Šaltinis: sudaryta autorių

Palyginamasis paveikslas pagal kiekvieno sektoriaus suvartojimus 2020 bei 2024 m. pateikiamas žemiau esančiame paveiksle.

2.6.1. pav. Kuro suvartojimas pagal sektorius 2020 ir 2024 m.

Šaltinis: sudaryta autorių

Kaip rodo palyginamasis 2020 ir 2024 m. analizės rezultatas (2.6.1. pav.), didžiausiuose sektoriuose – namų ūkiuose ir paslaugų srityje – energijos poreikis sumažėjo. Tam įtakos turėjo šie veiksniai:

- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ centralizuotai patiektos šilumos kiekis sumažėjo 32 proc. (nuo 41 379,90 MWh 2020 m. iki 27 962,62 MWh 2024 m.).
- Elektros energijos suvartojimas sumažėjo 24 proc. (nuo 122 125,23 MWh 2020 m. iki 92 845,42 MWh 2024 m.). Būtina pažymėti, jog bendras pagamintas elektros energijos kiekis Raseinių rajono savivaldybėje 2024 m. siekė 9 259,73 MWh).

Nepaisant bendro efektyvumo augimo, AIE rodiklis 2024 m. siekė 53,10 proc., kai Plane numatytas rodiklis buvo 60,69 proc. Neatitikimą daugiausia lėmė faktiniai LEA duomenys apie AIE dalį elektros sektoriuje, kuri Raseinių rajone siekė tik 10,23 proc., o pirminiame Plane buvo taikytas šalies vidurkis – 20,17 proc. Atsižvelgiant į tai, kad elektros energija sudaro didelę bendro balanso dalį, šis skirtumas turėjo reikšmingą poveikį galutiniam AIE rodikliui.

Svarbu pažymėti, kad tai nėra realus rodiklio sumažėjimas – plano rengimo metu savivaldybių lygmens duomenys nebuvo prieinami, todėl buvo naudojamas šalies vidurkis. Vadovaujantis LEA rekomendacijomis, pasikeitus faktiniams duomenims būtina perskaičiuoti Plane numatytus tikslinius rodiklius. Šie perskaičiavimai pateikiami kitame skyriuje.

Remiantis LEA pateiktomis rekomendacijomis, nesiekiant Plane numatytų pasiekti AIE rodiklių, turi būti keičiamas planas, perskaičiuojant numatytą pasiekti rodiklį. Tai atliekama sekančiuose skyriuose.

3. PRIEMONIŲ PLANAS

1 skyriuje pateikiamas pirminiame Plane numatytas priemonių planas, kuris buvo parengtas dar 2021 metais. Būtina atkreipti dėmesį, kad nuo to laiko tiek teisinė, tiek ekonominė, tiek technologinė aplinka pasikeitė, todėl dalis numatytų veiksmų ir uždavinių šiuo metu yra praradę aktualumą arba reikalauja esminių patikslinimų. Vertinimo ataskaitos rengimo metu nustatyta, kad kai kurios priemonės nebeatitinka esamos situacijos bei realių savivaldybės poreikių ir galimybių, todėl siekiant užtikrinti Plano efektyvumą ir tikslingą įgyvendinimą būtina atlikti jų atnaujinimą.

Atnaujinant priemonių planą, buvo organizuotos kelios strateginės darbo grupės, į kurias įtraukti ne tik savivaldybės administracijos specialistai, bet ir pagrindinių sektorių atstovai bei kiti suinteresuoti partneriai. Diskusijų metu įvertinti faktiniai energijos vartojimo pokyčiai, įgyvendintų priemonių poveikis bei identifikuotos naujos tendencijos, tokios kaip spartėjantis perėjimas prie atsinaujinančių energijos išteklių, inovatyvių technologijų diegimas, augantis energinio efektyvumo poreikis bei klimato kaitos keliamų reikalavimų griežtėjimas.

Atsižvelgiant į darbo grupių pateiktus siūlymus bei analizės rezultatus, nuspręsta priemonių planą atnaujinti taip, kad jis atlieptų aktualias Raseinių rajono savivaldybės gyventojų, verslo ir institucijų galimybes bei realiai prisidėtų prie numatytų AIE tikslų įgyvendinimo. Šiuo metu parengtas naujas priemonių planas labiau orientuojamas į esamų pajėgumų stiprinimą, efektyvių investicijų planavimą ir konkrečias, aiškiai pamatuojamas priemones, kurios padėtų užtikrinti didesnę AIE dalį bendrame energijos balanse.

Atnaujintas priemonių planas bus integruotas į AIE plano vertinimo ataskaitą kaip neatskiriama jos dalis ir taps pagrindiniu instrumentu, kuriuo vadovaujantis bus užtikrintas tolimesnis tvarios energijos plėtros įgyvendinimas savivaldybės teritorijoje.

Atnaujintas bei pagal LEA pastabas pakoreguotas priemonių planas pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

3.1. lentelė. Siūlomas priemonių planas

Priemonė (siekiamas rodiklis)	Lėšų poreikis, tūkst. Eur ⁶	Finansavimo šaltinis	Stebėsenos rodiklis	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Pasiektumo lygis (2022 – 2024 m.)
Fotomodulių įrengimas ant pastatų stogų bei nutolusių saulės elektrinių įsigijimas (3,25 MW)	2 275	APVA parama, savivaldybės biudžeto lėšos	Instaliuota galia, MW	2021-2030	Savivaldybė	0,92 (28,31 proc.)
Daugiabučių modernizavimas (12 obj.)	9 600	APVA parama, privačios lėšos	Modernizuoti daugiabučiai, obj.	2021-2030	Namų ūkiai	8 (66,67 proc.)
Naujų vartotojų pajungimas prie CŠT (15 namų ūkių)	430	ES struktūrinių fondų parama, savivaldybės biudžeto lėšos	Prijungtų vartotojų skaičius, namų ūkiai	2021–2030	UAB „Raseinių šilumos tinklai“	6 (40,00 proc.)
Prie CŠT neprijungtų katilinių rekonstrukcija pritaikant jose naudoti biokurą vietoje iškastinio kuro (įrengimas rekonstruojamose ar naujai statomose katilinėse) (5 katilai)	80	ES struktūrinių fondų parama, savivaldybės biudžeto lėšos	Pakeisti katilai	2021-2030	Savivaldybė ir UAB „Raseinių šilumos tinklai“	1 (20,00 proc.)
Modernizuoti nusidėvėjusius šilumos energijos perdavimo tinklus (1 km)	140	ES struktūrinių fondų parama, savivaldybės biudžeto lėšos	Modernizuotų šilumos tinklų ilgis, km	2021-2030	Savivaldybė	0 (0,00 proc.)
Vystyti infrastruktūrą pritaikytą alternatyvioms transporto rūšims (6 km)	800	ES struktūrinių fondų parama, savivaldybės biudžeto lėšos	Nutiestų kelių (dviračių takų) ilgis (km.)	2021-2030	Savivaldybė	2 (33,33)

Šaltinis: sudaryta autorių

Įgyvendindama priemonių planą, Raseinių rajono savivaldybė atliko šiuos veiksmus (priemones):

- Fotomodulių įrengimas ant pastatų stogų bei nutolusių saulės elektrinių įsigijimas – Raseinių rajono savivaldybė nuosekliai vykdo saulės elektrinių ant pastatų stogų, žemės sklypų plėtrą. Įvairiose finansavimo programose dalyvauja ne tik Raseinių rajono savivaldybės administracija, tačiau ir jai pavaldžios įstaigos. Būtina pažymėti, jog yra ne tik statomos saulės elektrinės, tačiau ir perkamos nutolusios elektrinės. Naujausiais duomenimis, Raseinių rajono savivaldybės saulės elektrinių parko įrengtoji galia – 922,85 kW, o metinės gamybos apimtys siekia apie 660 tūkst. kWh/metus. Bendras Priemonių plano rodiklio Nr. 1 „Fotomodulių įrengimas ant pastatų stogų bei nutolusių saulės elektrinių įsigijimas“ pasiektumo lygis – 28,31 proc. Būtina pažymėti, jog Raseinių rajono savivaldybė nėra numačiusi žemės sklypų, kuriuose AIE gamyba galėtų būti vykdoma.
- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ aktyviai vykdė naujų vartotojų prijungimą prie CŠT tinklų. Per 2021 – 2024 m. laikotarpį prie CŠT tinkle buvo prijungti pastatai: Ligoninės g. 2, Raseinių m. (gydymo paskirtis); Maironio g. 14, Raseinių m. (daugiabutis gyvenamasis namas); Bukoto g. 10, Šiluva, Raseinių r. sav. (komercinis pastatas). Darbai atlikti įmonės lėšomis. Rodiklio pasiektumo lygis – 40,00 proc.
- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ taip pat vykdė neatsinaujinančius išteklius naudojančių katilų keitimą. 2021-2024 m. laikotarpiu pakeistas katilas Šiluvos gimnazijos katilinėje M. Jurgaičio a. 6, Šiluva, Raseinių r. sav. (biokuro). Darbai atlikti įmonės lėšomis. Rodiklio pasiektumo lygis – 20,00 proc.
- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ nusidėvėjusių šilumos trasų modernizavimo priemonės nevykdė.
- Savivaldybė aktyviai vykdė infrastruktūros, pritaikytos alternatyvioms transporto rūšims, plėtrą. Plano monitoringo laikotarpiu įgyvendinti 2 projektai, įrengta 1,29 km. naujų dviračių takų, 0,71 km. takų buvo rekonstruota. Rodiklio pasiektumo lygis – 33,33 proc. Kitų priemonių, skatinančių alternatyviųjų degalų panaudojimą nenumatyta.

Būtina paminėti ir priemones, už kurias nėra atsakinga Raseinių rajono savivaldybė ar jai pavaldi įmonė. Pirma, 2021 m. Raseinių rajono savivaldybėje buvo renovuoti 36 daugiabučiai, arba 7,5 visų savivaldybės daugiabučių. Vertinimo ataskaitos laikotarpiu, Būsto energijos taupymo agentūros duomenimis, Raseinių rajono savivaldybėje yra renovuoti 44 daugiabučiai (11,8 proc. visų daugiabučių), dar 3 yra renovuojami šiuo metu. Taigi, nuo 2021 m. iki Vertinimo ataskaitos rengimo laikotarpio Raseinių rajono savivaldybėje buvo renovuoti 8 daugiabučiai, o tai reiškia, kad Priemonių plano priemonės Nr. 2 „Daugiabučių modernizavimas“ pasiektumo lygis yra 66,67 proc. Savivaldybė į priemonių planą savivaldybei priklausančių pastatų modernizavimo priemonės nėra įsitraukusi, priemonė bus atliekama pagal poreikį.

Raseinių rajono savivaldybė nuosekliai siekia didinti gyventojų sąmoningumą apie atsinaujinančių energijos išteklių (AIE) plėtros galimybes ir alternatyviųjų degalų naudojimą transporte. Šiuo metu savivaldybė reguliariai informuoja visuomenę apie galimus finansavimo šaltinius ir paramos priemones, susijusias su energinio efektyvumo didinimu bei AIE diegimu, įskaitant Aplinkos projektų valdymo agentūros (APVA) kvietimus, Europos Sąjungos ir nacionalines programas. Informacija gyventojams teikiama per savivaldybės interneto svetainę, socialinių tinklų kanalus ir seniūnijų skelbimų lentas. Taip pat gyventojams teikiamos individualios konsultacijos dėl saulės elektrinių įsirengimo, šilumos siurblių, biokuro naudojimo bei elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimo. Šios konsultacijos organizuojamos bendradarbiaujant su Aplinkos ministerija, Energetikos agentūra ir Raseinių rajono savivaldybės administracijos specialistais. Artimiausiu laikotarpiu savivaldybė planuoja dar aktyviau viešinti informaciją apie AIE technologijų naudą ir alternatyviųjų degalų rūšių naudojimo privalumus transporte. Tam bus pasitelkiamos socialinių tinklų paskyros, savivaldybės interneto svetainė ir vietos žiniasklaidos kanalai. Bus organizuojamos gyventojų konsultacijos bei vieši informaciniai renginiai, kurių metu bus pristatomi praktiniai AIE sprendimų pavyzdžiai ir su tuo susijęs teigiamas poveikis aplinkos kokybei. Savivaldybė taip pat sieks, kad AIE ir tvaraus judumo temos būtų integruotos į švietimo bei vietos klimato kaitos valdymo dokumentus, skatinant gyventojų įsitraukimą ir tvarių sprendimų taikymą kasdienėje veikloje.

Remiantis LEA rekomendacijomis, pateikiama informacija apie savo kompetenciją savivaldybės rengiamus, teikiamus ir viešai skelbiamus leidimus, licencijas ar atestatų išdavimo tvarkas, sertifikavimo paraiškas, susijusius su AIE gamybos įrenginiais, nagrinėjimo tvarką ir apie pareiškėjams teikiama pagalbą. Pažymėtina, kad Raseinių rajono savivaldybė savo kompetencija neišduoda leidimų, licencijų ar atestatų, susijusių su AIE plėtra

Raseinių rajono savivaldybėje aktyviai vystoma AIE gamybos priemonių infrastruktūra. Žemiau esančioje lentelėje yra pateikiama AIE gamybos priemonių infrastruktūros palyginamoji lentelė.

3.2. lentelė. AIE gamybos priemonių infrastruktūros palyginamas

	Biokuro įrenginių suminė įrengtoji galia, kW	Biokuro įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis, kWh	Biomės įrenginių suminė įrengtoji galia, kW	Biomės įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis, kWh	Saulės energijos įrenginių suminė įrengtoji galia, kW	Saulės energijos įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis, kWh	Vėjo energijos įrenginių suminė įrengtoji galia, kW	Vėjo energijos įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis	Hidroenerginės įrenginių suminė įrengtoji galia, kW	Hidroenerginės įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis, kWh
2021	-	-	-	-	1166,03	995 238,14	599,00	1 457 416,85	258,00	524 553,84
2024	-	-	-	-	1152,32	1 125 193,00	549,00	1 630 523,00	360,00	429 235,00
Pokytis, proc.	-	-	-	-	-1,18%	13,06%	-8,35%	11,88%	39,53%	-18,17%

Šaltinis: LEA duomenys

Kaip matoma, nors bendroji įrengtoji galia ir sumažėjo, tačiau bendras pagamintas „žaliosios elektros“ kiekis išaugo 5,16 proc.

Pagal LEA duomenis, Raseinių rajono savivaldybėje planuojama įrengti 6 MW galios saulės elektrinę bei 440 MW galios hibridinę saulės elektrinių ir kaupiklių sistemą.

Informacija apie elektros energiją gaminančių vartotojų gamybos įrenginius ir juose pagamintą elektros energijos kiekį pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

3.3. lentelė. Informacija apie elektros energiją gaminančių vartotojų gamybos įrenginius

	Fizinių asmenų elektrinių įrengtoji galia, kW	Fizinių asmenų elektrinėse pagamintos elektros energijos kiekis, kWh	Juridinių asmenų elektrinių įrengtoji galia, kW	Juridinių asmenų elektrinėse pagamintos elektros energijos kiekis, kWh	Nutolusių elektros energiją gaminančių vartotojų (fiziniai ir juridiniai asmenys) elektrinių įrengtoji galia, kW	Nutolusių elektros energiją gaminančių vartotojų (fiziniai ir juridiniai asmenys) elektrinėse pagamintos elektros energijos kiekis, kWh
2021	1 125,82	627 938,56	599,51	25 523,00	13,28	9 326,87
2024	5 801,72	3 993 655,01	6 725,81	2 083 100,47	1 009,18	845 960,94
Pokytis, proc.	415,33	535,99	1021,88	8061,66	7499,25	8970,15

Šaltinis: LEA duomenys

4. IŠVADOS

Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veikslių plano iki 2030 m. vertinimo rezultatai rodo, kad pastaraisiais metais savivaldybė aktyviai įgyvendino svarbiausias energetinio efektyvumo ir atsinaujinančios energijos skatinimo priemones, tačiau faktiniai rodikliai išryškino ir kelis esminius iššūkius, į kuriuos būtina reaguoti artimiausiu laikotarpiu. Bendras galutinis energijos suvartojimas savivaldybėje per 2020–2024 m. laikotarpį sumažėjo nuo 33,5 tūkst. tne iki 31,0 tūkst. tne, tačiau nepaisant to, faktinė AIE dalis bendrame balanse 2024 m. siekė 53,10 proc., kai pirminėje plano versijoje numatytas rodiklis buvo 60,69 proc.

Svarbiausios priežastys, lėmusios šį neatitikimą, yra faktinių duomenų patikslinimai, ypač elektros energijos sektoriuje, kur reali AIE dalis sudarė vos apie 10,23 proc., palyginti su pirminiame plane naudotu šalies vidurkiu (20,17 proc.). Be to, pastebimas tam tikrų sektorių energijos poreikio struktūros pokytis – transporto ir pramonės sektoriai fiksuoja augimą, o namų ūkiuose ir paslaugų srityje stebimas energijos sąnaudų mažėjimas, daugiausia dėl renovacijos, CŠT tinklų modernizavimo bei efektyvesnio energijos naudojimo.

Vertinimo metu nustatyta, kad dalis pirminiame plane numatytų priemonių prarado aktualumą arba reikalauja papildomo detalizavimo ir finansavimo šaltinių aiškumo. Atsižvelgiant į tai, buvo inicijuotas priemonių plano atnaujinimas, įtraukiant tiek savivaldybės administracijos specialistus, tiek sektorių atstovus. Diskusijų ir analizės rezultatai leido parengti aiškesnį, tikslingesnį ir geriau pamatuojamą priemonių planą, orientuotą į fotomodulių diegimą, daugiabučių modernizavimą, biokuro naudojimo plėtrą, CŠT tinklų atnaujinimą bei alternatyvaus transporto infrastruktūros plėtrą.

Akivaizdu, kad norint pasiekti atnaujintus AIE rodiklius, būtina užtikrinti planuotų priemonių įgyvendinimo tęstinumą bei stiprinti bendradarbiavimą su gyventojais, verslu ir valstybės institucijomis. Svarbu užtikrinti pakankamą finansavimo šaltinių įvairovę – pasitelkti ne tik savivaldybės biudžeto, bet ir ES struktūrinių fondų bei nacionalinių paramos programų lėšas. Taip pat būtina tęsti gyventojų informavimo, konsultavimo bei bendruomenių įtraukimo veiklas, kurios stiprina supratimą apie atsinaujinančios energijos naudą ir skatina jos diegimą praktikoje.

Apibendrinant, galima teigti, kad Raseinių rajono savivaldybė yra teisingame kelyje įgyvendinant AIE plėtros tikslus, tačiau tam, kad pasiektų užsibrėžtus rodiklius ir prisidėtų prie nacionalinių įsipareigojimų klimato kaitos švelninimo srityje, būtina nuosekliai atnaujinti planavimo dokumentus, grįsti juos tiksliais duomenimis bei užtikrinti kryptingą ir ilgalaikį veikslių įgyvendinimą.

5. REKOMENDACIJOS

1. Atnaujinti planinius rodiklius pagal realius duomenis

Pagal LEA rekomendacijas, atsižvelgiant į sumažėjusį AIE rodiklį, reikia perskaičiuoti Plane numatytus tarpinio laikotarpio AIE rodiklius, atsižvelgiant į naujausius LEA faktinius duomenis, ypač elektros energijos sektoriuje. Rekomenduojama tai atlikti keičiant Planą. Atlikus korekcijas Plane, reikalinga planą pateikti LEA vertinimui. Pakeitus numatytas priemones Plane, atnaujinti Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veikslių plano iki 2030 m. įgyvendinimo tvarkos aprašą.

2. Detalizuoti finansinius poreikius ir užtikrinti finansavimo šaltinius

Visoms plane numatytoms priemonėms būtina aiškiai nustatyti lėšų poreikį bei konkretų finansavimo šaltinį (savivaldybės biudžetas, ES struktūriniai fondai, nacionalinės programos, APVA parama). Tai užtikrins priemonių įgyvendinimo realumą ir sudarys sąlygas sklandžiai pritraukti investicijas.

3. Plėtoti decentralizuotą atsinaujinančios energijos gamybą

Siūloma spartinti saulės elektrinių ant viešųjų pastatų stogų bei nutolusių elektrinių įsigijimą, skatinti gyventojų ir bendrijų įsitraukimą į bendruomeninių elektrinių kūrimą bei biokuro naudojimo plėtrą, pritaikant naujas ar rekonstruojamas katilines.

4. Didinti energijos vartojimo efektyvumą namų ūkiuose ir CŠT sektoriuje

Tikslinga tęsti ir plėsti daugiabučių renovacijos programas, aktyviai informuoti gyventojus apie galimybes naudotis finansine parama. Taip pat būtina modernizuoti nusidėvėjusius šilumos tinklus, mažinant nuostolius ir užtikrinant efektyvų energijos naudojimą.

5. Stiprinti alternatyvaus transporto infrastruktūrą

Siūloma toliau plėtoti dviračių takus, elektromobilių įkrovimo stoteles, skatinti elektra varomų transporto priemonių naudojimą. Rekomenduojama įvertinti galimybes plėsti viešojo transporto paslaugas, pritaikant jas naudoti netaršius energijos resursus.

6. Sistemingai vykdyti gyventojų informavimą ir švietimą

Būtina numatyti nuolatinės informacinės kampanijas apie AIE diegimo naudą, energijos taupymo sprendimus, valstybės paramos galimybes bei bendrijų steigimo privalumus. Taip pat rekomenduojama organizuoti mokymus savivaldybės darbuotojams ir bendruomenėms.

7. Nuolat atnaujinti priemonių planą

Privaloma periodiškai (ne rečiau kaip kas dvejus metus) peržiūrėti ir atnaujinti priemonių planą, įtraukiant į jį naujausias technologines tendencijas, pasikeitusius reglamentavimus ir bendruomenės poreikius.

8. Aktyviai bendradarbiauti su LEA ir kitomis institucijomis

Savivaldybei siūloma palaikyti glaudų ryšį su LEA ir kitomis atsakingomis institucijomis, kad būtų užtikrintas savalaikis duomenų keitimasis, rekomendacijų įgyvendinimas ir metodinės pagalbos gavimas.